

Mijn weekblad

Redacteur Ton Oosterhuis

Bij het begin van dit nieuwe jaar past een terugblik, niet zozeer naar de feiten (al waren die belangrijk genoeg), maar vooral naar de achtergrond van die feiten.

Overpeinzingen over de psychologie van het pesten

Als er één fenomeen is waarover de media in het afgelopen jaar uitvoerig hebben bericht, betreft het toch de zelfmoorden van de tieners Tim en Fleur. Zij konden het pesten van klasgenoten niet langer verdragen. Daarbij bleken ook de mores in de journalistiek onderhevig aan erosie. Als journalist werd mij destijds geleerd dat de krant over zelfmoorden nooit berichtte. Zulk nieuws vond te vaak navolging bij labiele landgenoten. Als je er niet omheen kon omdat het een bekende persoon betrof, werd gemeld dat hij of zij 'plotseling' was overleden. O tempera o mores. Op vrijdag 14 december 2012 wijdde het *Algemeen Dagblad* drie hele pagina's vol schreeuwende koppen aan de zelfmoord van de vijftienjarige Fleur. In hun berichtgeving getuigen de media al te vaak van een zelfgenoegzaam navelstaren zonder kritische kijk op zichzelf.

Het heeft mij verbaasd dat ik eigenlijk nergens een analyse over de oorzaken van het pesten ben tegengekomen. De psychologie van het pesten lijkt weinig te zijn onderzocht. Echt ingewikkeld

is het eigenlijk niet. Het past bij onze cultuur van het leedvermaak. In een groep neemt iemand de leiding met de kreet: "Kom op, jongens. Kunnen we lachen." En dat is dan het begin van een lolletje. Iemand z'n fietsbanden worden lek geprikt. De boeken uit zijn schooltas liggen plotseling bij het oud vuil. Hij struikelt over een uitgestoken been. Dat is humor, jongens!

De commerciële TV-zender *SBS6* heeft dagelijks een rubriek *Lachen om home video's*. Dat is een uur lang genieten van leedvermaak. De reclame blijft niet achter, zoals in het spotje van *NUON* waarin iemand vanaf een zonnig vakantieadres zijn achtergebleven collega treitert met de afstandbediening.

Het lijkt wel of we er geen genoeg van kunnen krijgen. De cultuur van het leedvermaak is overal. Wat te denken van het ontgroeningritueel waaraan aankomende studenten worden onderworpen? De lijst met misstanden is lang. In 1965 kregen nieuwelingen van het Utrechtse studentendispuut een roetkap over het hoofd. Een astmatische jongen stikte daarin. In oktober 2007 sloegen leden van de Groninger studentenvereniging *Albertus Magnus* glazen water achterover met een goudvis erin. In september 2002 verklaarden eerstejaarsstudenten in Utrecht dat ze poep in hun haren gesmeerd kregen en gedwongen werden bruistabletten op te eten, waardoor ze gingen schuimbekken.

Waarom zijn we dan plotseling zo verbaasd en verontwaardigd als tieners met hun lolletjes weerloze slachtoffers maken? En de rol van de media hierin? De media zijn machtig, maar ze hebben nog lang niet het besef dat zij hun macht dienen te gebruiken in dienst van de samenleving. Kijkcijfers en lezersaantallen zijn niet zaligmakend.

